

ภาคผนวก ง

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ในระหว่างวันที่ 14 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2555 เกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะและชุดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คำถาม

หลังจากที่ท่านศึกษากรอบแนวคิดเบื้องต้น ที่เป็นผลจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ท่านมีความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

1. ท่านคิดว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึงอะไร มี

องค์ประกอบอะไรบ้าง

1.1 ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อตนเองหมายถึง เมื่อเกิดมาแล้วตั้งใจ

1.1 เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อตนเองหมายถึง เมื่อเกิดมาแล้วตั้งใจฝึกหัดพัฒนาตนเองสร้างเนื้อสร้างตัว ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้ จากนั้นอุทิศกำลังความคิดกำลังปัญญา กำลังกายบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและเห็นแก่ส่วนรวม การถือเป็นที่และ การเคารพสิทธิส่วนรวม (นักวิชาการ)

1.2 จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงมีการให้มากกว่าการรับ เพราะสิ่งเหล่านี้ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนัก โดยส่วนร่วมในการปลูกฝังความสำนึกกับบุคคลต่าง ๆ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมหรือสาธารณะจะเป็นการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคลโดยทั่วไป โดยเฉพาะ เด็กและเยาวชน รวมทั้ง ประชาชนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายในกายของคน "จิตสาธารณะ" มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวมซึ่ง

มีองค์ประกอบคือ การหลีกเลี่ยงการใช้ การถือเป็นที่ และการเคารพในสิทธิในการใช้ของส่วนรวม (นักวิชาการ)

1.3 พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดั่งมาต่อเพื่อนมนุษย์ ชุมชน สังคม ประเทศชาติและโลกซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 1. มีจิตใจที่ดั่งมาและจิตวิญญาณและอุดมการณ์ที่มุ่งมั่นพัฒนาต่อส่วนรวม 2. มีพฤติกรรมจิตสำนึกในการหลีกเลี่ยงที่จะกระทำให้เกิดความเสียหาย 3. รู้จักการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม (ผู้บริหารการศึกษา)

1.4 เป็นพฤติกรรมความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิดฉะนั้นคำว่า"ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน"สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยรู้ถึงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ผู้บริหารการศึกษา)

1.5 พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากจิตของคนที่มีจิตสำนึกความเสียสละต่อส่วนรวม โดยการเอาใจใส่ การช่วยเหลือ การร่วมมือร่วมใจ และการอาสาในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษา ซึ่งมีองค์ประกอบได้แก่ การถือเป็นที่ การหลีกเลี่ยงการกระทำ และการเคารพสิทธิ (นักวิชาการ)

1.6 หมายถึงการตระหนักรู้และคำนึงถึงผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันกลุ่มเดียวกัน รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและยึดมั่นในหลักคุณธรรม และจริยธรรมมีระเบียบ วินัย เรียบร้อย และประหยัด (ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.7 หมายถึง เป็นการตระหนักรู้ตัว หรือเป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม หรือ ถ้าเป็นสิ่งที่ของก็ต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสองคำมารวมซึ่งมีองค์ประกอบคือการใช้ การถือเป็นที่และการเคารพสิทธิต่อตนเองและส่วนรวม (ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.8 คือ จิตที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจเพื่อส่วนรวม โดยการแสดงออกด้วยการอาสาไม่มีใครบังคับ เห็นคุณค่าของการเอาใจใส่ดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวมซึ่งมีองค์ประกอบคือ การใช้และดูแลรักษาของ

พฤติกรรม (ผู้บริหารการศึกษา)

2.5 เห็นด้วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรม มีโอกาสเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง ในการแสวงหาความรู้เพื่อและเพื่อสร้างความต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ (นักวิชาการ)

2.6 เห็นด้วยเพราะผู้เรียนได้มีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลายและสำคัญคือสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ เกิดประสบการณ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น (ผู้บริหารสถานศึกษา)

2.7 เห็นด้วยอย่างยิ่งเพราะการอบรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบเพื่อนำไปสู่และการเปลี่ยนแปลงในให้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะ (ผู้บริหารการศึกษา)

2.8 เห็นด้วยเพราะมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา และเป็นแบบอย่างนำไปปฏิบัติตลอดจนให้ทุกคนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมด้านวินัยและความรับผิดชอบ การฝึกอบรมตั้งแต่วัยเด็กและจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยรุ่น และจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก คอยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร คอยชี้แนะ และ ฝึกระเบียบวินัย ให้มีความรับผิดชอบตามวัย เปิดโอกาสให้เรียนรู้ด้านวินัยจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝน จากบุคคล และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นภูมิลักษณ์ของการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น การข้ามถนนตรงทางม้าลาย หรือสะพานลอย ทิ้งขยะลงถังทุกครั้ง (ครู)

2.9 เห็นด้วยเพราะการอบรมเป็นการฝึกฝนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กเกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และควรทำให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย

(กรรมการสถานศึกษา)

2.10 เห็นด้วยเพราะการฝึกอบรมเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็ก และยังทำให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง (กรรมการสถานศึกษา)

3. ท่านคิดว่าชุดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีลักษณะอย่างไร

3.1 การสร้างจิตสาธารณะ เป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า "ตนเป็นที่พึ่ง

แห่งตน" จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้นอกจากใจของตนเองแล้ว (นักวิชาการ)

3.2 สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม (นักวิชาการ)

3.3 สร้างความตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคมต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสันติภาพสังคม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวมทั้งต่อประเทศชาติ และโลกใบนี้และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเองเช่นกัน (ผู้บริหารการศึกษา)

3.4 ควรปลูกฝังโดยยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในพุทธศาสนาที่เรานับถือนั้น สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วย (ผู้บริหารการศึกษา)

3.5 ควรมีการฝึกอบรมเพื่อสร้างความ ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเอง เช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไขและการนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (นักวิชาการ)

3.5 ควรนำเอาหลักคำสอนในพุทธศาสนาเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่น หรือการพึ่งพาตนเอง ที่พุทธศาสนิกชนได้ยืมจากพุทธสุภาษิตที่อยู่เสมอ คือ อดทนดี อดทนในนาถ หรือตนเป็นที่พึ่งแห่งตน (ผู้อำนวยการสถานศึกษา)

3.6 ควรปลูกฝังเรื่องระเบียบและวินัยในตนเองและ ควรอบรมพัฒนา ด้านจิตใจควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เป็นผู้มีศีล สมาธิ และปัญญา (ผู้อำนวยการสถานศึกษา)

3.7 ความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับคำว่า "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้ (ครู)

3.8 ควรมีการฝึกอบรมในเรื่องสร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ให้มีความสำคัญต่อสังคม สังคม ตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคม

ต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสีงแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และโลกใบนี้ (กรรมการสถานศึกษา)

3.9 ควรมีการฝึกอบรมเพื่อสร้างความ ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบ ที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเอง ควรนำเอาหลักคำสอนในพุทธศาสนา เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่น (ผู้บริหารสถานศึกษา)

4. การสอนของครูตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนให้เป็นรูปธรรมเพียงพอ หรือไม่ เพราะเหตุใด

4.1 ยังไม่พอเพราะกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการอยู่ในทุกกลุ่มสาระซึ่ง ยังเป็นเพียงนามธรรม ควรมีการอบรมฝึกปฏิบัติจริง (นักวิชาการ)

4.2 ไม่เพียงพอเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลายควรฝึกปฏิบัติจริงใน รูปของการทำโครงการ (ผู้บริหารการศึกษา)

4.3 ไม่เพียงพอควรจัดทำกิจกรรมโครงการด้านจิตสาธารณะให้มาก (ครู)

4.4 ไม่เพียงพอควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและโครงการ เสริม (กรรมการสถานศึกษา)

4.5 ไม่เพียงพอควรมีการฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนักให้แก่เด็ก (ผู้บริหารสถานศึกษา)

4.6 ไม่เพียงพอควรมีการฝึกอบรมโดยการจัดทำเป็นโครงการปลูก จิตสำนึกให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม (นักวิชาการ)

4.7 ไม่เพียงพอควรจัดการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา เพื่อให้ได้สัมผัสกับ สถานการณ์จริงในสังคม มีการจัดกิจกรรมจากการเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การแก้ปัญหา เพื่อให้การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นรูปธรรมมากขึ้น (นักวิชาการ)

4.8 ไม่เพียงพอควรจัดการฝึกอบรมจิตใจควบคู่ไปด้วยการให้ความรู้เพื่อ การพัฒนาและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นจากภายใน (ผู้บริหารการศึกษา)

4.9 ไม่เพียงพอควรจัดการฝึกอบรมด้านคุณธรรมให้มาก (ครู)

4.10 ไม่เพียงพอควรจัดการฝึกอบรมจิตใจและให้ความรู้ และต้องจัด กิจกรรมการเรียนรู้จากการให้ลงมือปฏิบัติจริง (กรรมการสถานศึกษา)

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับโครงสร้างของชุดฝึกอบรมเพื่อ การพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

5.1 ชื่อชุดฝึกอบรม หมายถึง ชื่อชุดเอกสารที่จัดขึ้น

5.2 หัวข้อเนื้อหา หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงขอบเขตหรือประเด็นหลัก
ในการเรียนรู้ที่บรรจุไว้ในชุดฝึกอบรมแต่ละชุด

5.2.1 สมัยนี้เด็กควรมีคือ ความเป็นคนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ สู้งานหนัก
รักธรรมชาติ ตัดขาดอบายมุข และการเพิ่มคุณค่าการมีวินัยในตนเอง การตระหนักว่า
สิ่งแวดล้อมคือชีวิต และการนำเอาหลักธรรมมาช่วยในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สังคมเป็น
ดังนั้น จิตสาธารณะ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น อันจะเป็นประโยชน์ ในทุกระดับ โดยเฉพาะ
ถ้าพัฒนาให้เกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็ง ตั้งแต่บุคคลในระดับครอบครัว ทั่วโลก ย่อมส่งผลดีใน
ระดับที่สูงขึ้นเป็นลำดับและที่สำคัญที่สุดการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีนั้นต้อง ครูจะ
คอยอบรมสั่งสอน ทั้งด้านวิชาการ อบรมคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน
รู้จักการเสียสละ การให้มากกว่าการรับอย่างเดียว จะทำให้เด็กและเยาวชน พัฒนาจิตใจ
ในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เตรียมเข้าสู่การพัฒนา จิตใจตนเอง
สู่ จิตสาธารณะต่อไป (นักวิชาการ)

5.2.2 การจัดกิจกรรมด้านจิตสาธารณะความรับผิดชอบต่อสังคม
และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องหรือบูรณาการเข้าไปในทุกขั้นตอนของการ
ดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ทุกกิจกรรม ควรมีการเสริมแรงด้านการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ
เช่น การหาบุคคลต้นแบบด้านจิตสาธารณะความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อ
เป็นแรงบันดาลใจแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมเป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควร
ปฏิบัติตนเป็นต้นแบบในการทำกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ (นักวิชาการ)

5.2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเช่น กิจกรรมวิถีพุทธหน้า
เสาธงเป็นกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสำนึกในความรักชาติศาสนา
พระมหากษัตริย์ด้วยการฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย (ผู้บริหารการศึกษา)

5.2.4 กิจกรรมวิถีชีวิตพอประมาณ เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังการดำเนิน
ชีวิตของนักเรียนบนวิถีแห่งความพอเพียงโดยนักเรียนทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อหาพระบรม
ราโชวาท หรือพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง
มา (ผู้บริหารการศึกษา)

5.2.5 กิจกรรม รักษา ระเบียบวินัยเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน คือการขาดระเบียบวินัยจึงรวมกันหาแนวทางแก้ปัญหา (นักวิชาการ)

5.2.6 กิจกรรมการรู้จักตนเอง ฝึกให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองเพื่อสร้างความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการทำความดีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมตลอดจนประเทศชาติ (ผู้บริหารสถานศึกษา)

5.2.7 กิจกรรมเยาวชนเป็นคนดี มีวินัย มีความเป็นประชาธิปไตย มีจิตอาสาดูแลช่วยเหลือกันบำเพ็ญประโยชน์โดยการทำความสะอาดวัดและโรงเรียน รวมทั้งหมู่บ้าน โดยเกิดจากความคิดของนักเรียนเองและเสริมแรงโดยการแข่งขันทำกิจกรรมจิตสาธารณะ (ผู้บริหารสถานศึกษา)

5.2.8 วิธีสร้างผู้เรียนให้มีจิตอาสา อันดับแรกคือต้องสร้างการตระหนักรับรู้ถึงปัญหาโดยเริ่มต้นด้วยการปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงของนักเรียนและช่วยกันระดมความคิดหาทางแก้ไขในแต่ละกรณี ในลักษณะ “เพื่อนช่วยเพื่อน” ได้อย่างไร “การปลูกจิตสำนึก” ให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้สึกว่าตนเองโชคดีกว่าคนอื่น ๆ มีกินมีใช้ ในขณะที่ยังมีเพื่อนๆอีกมากมายที่มีความยากลำบากในชีวิต เช่น ไม่มีอาหารกินอย่างครบหมู่ ไม่มีเงินค่าขนม ไม่มีเสื้อผ้า ไม่มีพ่อแม่ ไม่มีเพื่อน ฯลฯ และเมื่อเห็นแล้วจึงอดไม่ได้ที่จะเกิดความเห็นอกเห็นใจ เกิดความคิดที่จะต้อง “แบ่งปัน” หรือหาทางช่วยเหลือเพื่อนๆที่ลำบากกว่าตน สอง “การให้การอบรม” การอบรมในสองเรื่องสำคัญคือการอบรมให้เด็กมีค่านิยมหรือมีคำสอนของศาสนาประจำใจ กับอบรมถึงวิธีการช่วยเหลือกันและกัน คำสอนของศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมลงในจิตวิญญาณของเด็ก ส่วนวิธีการช่วยเหลือกันและกันนั้นคุณครูต้องสอนเด็กๆให้เด็กได้เกิดแนวคิดและสามารถช่วยเหลือได้อย่างถูกวิธี สาม “การให้เด็กทำกิจกรรม” ให้ครูได้มอบหมายนักเรียนของตนเองให้กระทำงานใดงานหนึ่งตามความสามารถของเด็ก หรือให้เด็กๆได้เลือกที่จะกระทำงานหนึ่งงานใด ในห้องเรียน ในครอบครัว ในหมู่บ้าน ฯลฯ ด้วยจิตอาสา แล้วให้กลับมาพูดคุยกับครูว่าได้ทำตามความตั้งใจหรือไม่อย่างไร ทำแล้วเกิดความรู้สึกอย่างไร ฯลฯ การกระทำเช่นนี้เป็นการสร้างลักษณะนิสัยของการเป็นจิตอาสาให้กับเด็กๆของเรา สุดท้ายเป็นการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในระหว่างนักเรียนของเราเอง นักเรียนของเราจะต้องรักกันและกัน ถ้านักเรียนไม่รักเพื่อนในห้องแล้วการออกไปช่วยเหลือผู้อื่นก็ไร้ความหมาย และนักเรียนของเราจะต้องรักไม่เฉพาะเพื่อนๆในห้องเท่านั้น แต่ต้องรักเพื่อนๆในห้องเรียนอื่น ๆ ด้วย (ครู)

5.2.9 เนื้อหาที่ควรนำมาฝึกเพื่อการพัฒนาที่ควรเกี่ยวกับเรื่อง การแก้ปัญหา การหาทางปฏิบัติร่วมกัน เรียนรู้คุณสมบัติที่ผู้นำ การทำงานเป็นทีม การรู้จักตนเอง การสำรวจตนเอง การพัฒนาจิตใจ รู้บาปบุญคุณโทษ มีจิตอาสา รับผิดชอบช่วยเหลือสังคม บนพื้นฐานความคิดเชิงคุณธรรม และร่วมทำความคิดอย่างมีปัญญา ในบทบาทที่ตนเองเป็นอยู่ กิจกรรมประสบการณ์ชีวิต.การปลูกจิตสำนึกในการพัฒนาตนพัฒนาชาติ และควรจัดกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติจริงกรณีศึกษาจิตสาธารณะ (กรรมการสถานศึกษา)

5.9.10 สำหรับกระบวนการสร้างจิตสาธารณะ ต้องประกอบด้วย การปลูกฝังให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ การเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ และการติดต่อสื่อสาร การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และการเข้าร่วม กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะคือ มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม การทำงานทุกอย่างเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่มุ่งหวังผลตอบแทน ลินจ้าง หรือรางวัล ตลอดจนการอุทิศกาย กำลังใจ และเวลาให้แก่ส่วนรวมสิ่งที่อาสาสมัครพึงมี และถือปฏิบัติ คือ มีความรักมนุษยชาติ ตามหลักพรหมวิหาร 4 และสังคัตถุ 4 นอกจากนี้ อาสาสมัคร ควรจะต้องมีการสื่อสารที่ดี มีมโนกรรม คิดดี คิดทางบวก Positive thinking วงจรกรรม (ปิยวาจา) ฝึกขอบคุณ ฝึกแสดงความยินดี ฝึกให้กำลังใจ ฝึกชื่นชมผู้ที่มีจิตสาธารณะ (กรรมการสถานศึกษา)

5.3 แนวคิด หมายถึง คำจำกัดความ หรือกรอบของเนื้อหา หรือประเด็น หลักที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรมแต่ละชุด

5.3.1 ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตยาไส แนะนำสอนหลัก 3 เอส สร้างคนดี-เก่ง ครูต้องช่วยแก้ปัญหา-ฝึกเด็กสมบูรณ์แบบ "หน้าที่ ของร.ร.และครู ต้องสอนให้เด็กคิดดี พูดดี ทำดี และบูรณาการเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ลงไปในทุกวิชาที่สอน ครูต้องแก้ปัญหาให้เด็ก ใส่ความคิดให้เด็กรู้จักคิด วิเคราะห์ เป็น ตัวอย่างที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพราะสังคมโลกปัจจุบันทำลายและสร้างปัญหาให้กับ เด็ก ครูจึงเป็นคนสุดท้ายที่จะช่วยเหลือเด็ก ครูต้องฝึกเด็กทุกคนให้มี 3H คือ Head Heart Hand ให้เด็กรู้จักการทรงความคิด อารมณ์ สู่การกระทำ ดังนั้น วิธีการเรียนการสอนต้อง เข้าใจจิตใจของเด็ก มีความรัก เมตตา จะเปลี่ยนแปลงเด็กให้เป็นคนดี คนเก่งของสังคมได้" โรงเรียน.ต้องเป็นถุกความรู้ให้กับเด็ก นำความรู้และคุณธรรมสอดแทรกในการสอนควบคู่ การสอนทักษะชีวิต เริ่มพัฒนาครูให้มีจิตวิทยาในการสอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็น

รูปธรรมและเข้มแข็ง โดยต้องมีฐานของความรู้ เครือข่าย และนโยบายที่ชัดเจนที่จะทำให้ เกิดเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ และยกระดับคุณภาพชีวิตและคุณธรรมได้

5.4 วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อความเชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด ขึ้นกับนักเรียนที่ได้ศึกษาเนื้อหาในชุดฝึกอบรมแต่ละชุดได้ครบสมบูรณ์แล้ว (ครู)

5.5 กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการ หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน และแนว ปฏิบัติ หรือรูปแบบการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ผู้บริหารการศึกษา)

5.6 ภาระงาน หรือชิ้นงาน หมายถึง สิ่งที่ผู้เข้าฝึกอบรมต้องลงมือปฏิบัติ จะสำเร็จเป็นผลงาน ซึ่งอาจจะเป็นเทคนิควิธีการ หรือชิ้นงาน (ผู้บริหารสถานศึกษา)

5.7 สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่อำนวยความสะดวก หรือ สนับสนุนให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5.8 ระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรม หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการ ฝึกอบรมในแต่ละชุด (ชุดละ 1 ชั่วโมง) (ครู)

5.9 การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการ หรือ เครื่องมือที่นำไปใช้กับ นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การสังเกต พฤติกรรม การประเมินความรู้ การประเมินพฤติกรรมและการประเมินผลงาน เป็นต้น (นักวิชาการ)

6. แบบวัดจิตสาธารณะของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรเป็น แบบสังเกตพฤติกรรม ดูพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงขึ้นในทางที่พึงประสงค์ ไม่ควรวัดด้วย แบบทดสอบ (ผู้บริหารสถานศึกษา)

7. ข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็น ดังนี้

1.2.1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ ได้แก่

1) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้มากกว่าการรับ

2) พฤติกรรมที่เกิดมาเพื่อตนเอง ฝึกหัดพัฒนาตนเองให้เป็นที่พึ่งแห่งตนได้ จากนั้นอุทิศกำลังความคิด กำลังปัญญา กำลังกาย บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์

3) พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดึงมาต่อเพื่อนมนุษย์ ชุมชน สังคม ประเทศชาติและโลก

4) พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากจิตของคนที่มีจิตเสียสละต่อส่วนรวมโดยการเอาใจใส่ การช่วยเหลือ การร่วมมือร่วมใจ และการอาสาในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

5) จิตที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจเพื่อส่วนรวม

6) จิตบริการที่เกี่ยวข้องกับการคิดและการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการประพฤติปฏิบัติที่มุ่งความสุขของผู้อื่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจและมีเจตนาที่ดี

7) พฤติกรรมที่เป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม ตลอดจนประเทศชาติ

1.2.1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบด้วย

(1) การมีน้ำใจเอื้ออาทร มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

(2) การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

(3) การพยายามที่จะแบ่งเบาหรือบรรเทาความต้องการของผู้อื่น

โดยไม่มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง

(4) การเป็นสมาชิกที่ดีในการช่วยสร้างสรรค์สังคม

(5) การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างระหว่าง

บุคคล

2) การเสียสละต่อสังคม

(1) การรู้จักความเสียสละต่อส่วนรวม สละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และเวลา ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม

(2) การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

(3) การรู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ

(4) การสละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคน
หมู่ใหญ่หรือคนที่อ่อนแอกว่า

3) ความมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

(1) การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง

(2) การเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม

(3) การตั้งใจที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตามเป้าหมาย

ที่กำหนด

(4) การตั้งใจที่จะทำงานของส่วนรวมจนสำเร็จ

(5) การริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสังคมจนสำเร็จ

1.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่าชุดฝึกอบรมช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง
มีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีโอกาสเรียนรู้จากสื่อหลาย ๆ ทาง รู้วิธี
การเรียนรู้และได้เรียนรู้ตามอัธยาศัยของตนเอง

1.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะว่า ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
ผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมียุทธศาสตร์ดังนี้

1.2.3.1 สร้างจิตสาธารณะซึ่งเป็นการรับผิดชอบต่อตนเอง

1.2.3.2 ควรปลูกฝังหลักธรรมในการดำเนินชีวิต อบรมพัฒนาด้านจิตใจ
ควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เป็นผู้มีศีล สมาธิ และปัญญา สร้างวินัยในตนเอง

1.2.3.3 ต้องฝึกให้ผู้เรียนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบ
ประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

1.2.3.4 ต้องช่วยสร้างความตระหนักเสมอว่าตนเอง คือ
ส่วนหนึ่งของสังคม

1.2.3.5 ต้องฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบในการรักษาสันติภาพ
ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวมทั้งต่อประเทศชาติ และโลก

1.2.3.6 ต้องสร้างความตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ
สังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเอง

1.2.4 การสอนของครูตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ายังไม่พัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนได้เป็น
รูปธรรมไม่เพียงพอ เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

- 1.2.4.1 กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งบูรณาการอยู่ในทุกกลุ่มสาระยังเป็น
นามธรรม
- 1.2.4.2 กิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย
- 1.2.4.3 ควรฝึกปฏิบัติจริงในรูปของการทำโครงการด้านจิตสาธารณะ
ให้มาก
- 1.2.4.4 ควรมีการฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนักให้แก่เด็ก
- 1.2.4.5 ควรมีการฝึกอบรมโดยการจัดทำเป็นโครงการปลูกจิตสำนึกให้
นักเรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ต่อตนเองและส่วนรวม
- 1.2.4.6 ควรให้นักเรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์จริงในสังคม
- 1.2.4.7 ควรจัดกิจกรรมจากการเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและการ
แก้ปัญหา เพื่อให้การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นรูปธรรมมากขึ้น
- 1.2.4.8 ควรจัดการฝึกอบรมจิตใจควบคู่ไปกับการให้ความรู้เพื่อ
การพัฒนาและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นจากภายใน
- 1.2.4.9 ควรจัดการฝึกอบรมด้านคุณธรรม และต้องจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้จากการให้ลงมือปฏิบัติจริง
- 1.2.5 โครงสร้างของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการ
เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิมีเห็นดังนี้
- 1.2.5.1 ชื่อชุดฝึกอบรม คือ ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้นำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 นั้นมีความเหมาะสม
- 1.2.5.2 หัวข้อเนื้อหา หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงขอบเขตหรือประเด็น
หลักในการเรียนรู้ที่บรรจุไว้ในชุดฝึกอบรมแต่ละชุดมีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่ม
กระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกฝังและพัฒนาจิตสาธารณะจะต้อง
มีกระบวนการในการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดการลงปฏิบัติในสถานการณ์จริงเพื่อการเป็น
แบบอย่างที่ดี เน้นการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อปลูกฝังให้เกิดจิตสาธารณะ แนวคิด เนื้อหาควร
สั้น กระชับ และชัดเจน

1.2.5.3 แนวคิด หมายถึง คำจำกัดความ หรือกรอบของเนื้อหา หรือประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรมแต่ละชุด มีความเหมาะสมแต่ควรคำนึงถึงความชัดเจน และง่ายต่อการจำเพื่อการนำไปปฏิบัติ

1.2.5.4 วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อความเชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ได้ศึกษาเนื้อหาในชุดฝึกอบรมแต่ละชุดได้ครบสมบูรณ์ มีความเหมาะสมแต่ควรเน้นพฤติกรรมที่ดีที่แสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรม

1.2.5.5 กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการ หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน และแนวปฏิบัติ หรือรูปแบบการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมแต่ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและให้มีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

1.2.5.6 ภาระงาน หรือชิ้นงาน หมายถึง สิ่งที่ผู้เข้าฝึกอบรมต้องลงมือปฏิบัติจนสำเร็จเป็นผลงาน ซึ่งอาจจะเป็นเทคนิควิธีการ หรือชิ้นงานมีความเหมาะสมแต่ต้องกำหนดภาระให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม

1.2.5.7 สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่อำนวยความสะดวกหรือสนับสนุนให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีความเหมาะสม

1.2.5.8 ระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรม หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมในแต่ละชุด (ชุดละ 1 ชั่วโมง) มีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มเวลาในการลงมือฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นและควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรม

1.2.5.9 การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการ หรือ เครื่องมือ ที่นำไปใช้กับนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การสังเกตพฤติกรรม การประเมินความรู้ การประเมินพฤติกรรมและการประเมินผลงาน เป็นต้น มีความเหมาะสม แต่ควรนำเครื่องมือไปทดสอบให้ได้มาตรฐานก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการประเมินจริง

1.2.5.10 แบบวัดจิตสาธารณะของผู้่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีลักษณะดังนี้

1) ต้องวัดให้ครอบคลุมองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่ต้องการวัด ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม

2) การวัดจิตสาธารณะเป็นการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ดังนั้น
ควรมีการวัดหลาย ๆ ครั้ง และควรวัดอย่างต่อเนื่อง

3) ควรเป็นแบบการรายงานตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรมและ
การสัมภาษณ์

1.2.6 ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะว่า ชุดฝึกอบรมควรมุ่งเน้นการปลูกฝัง
จิตสำนึกและลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง ๆ มากกว่าทำ
แบบฝึกตามเอกสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี